

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum
tam quadragesimales: q[uam] de sanctis**

Barletta, Gabriel

Parisius, 1507, XXV. Jan.

Feria. v. d[omi]nice palma[rum]. de necessitate atq[ue] vtilitate
sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69837](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69837)

concessit. xiiij. milia annorum de qua indulgentia. Postmodum plures pontifices per devotionem addiderunt tantumque in summa sunt. xx. milia et xiiij. anni et dies xiiij. hec omnia sunt scripta in capella domini cardinalis hostiensis: que est sita in ecclesia sancti Petri de roma. Quam indulgentiam confirmavit Calixtus papa tertius die. xij. in iunij in. cccc. lvi. Et tu pater Sabriel predicator veritatis amplius et predicanda hac devotionem quantum potes. vnde per hunc sumus de veritate sacramenti. Feria quinta hebdomade. sancte. De necessitate sacramenti

Hoc facite in me

nam commemorationem. Lu. xiiij. Communis est antiquorum et expositorum optimorum sententias approbata: quod quisquis viator et peregrinus volens bene facere suam peregrinationem habere debet tres conditiones necessarias. Prima quod aliud non attendat quam pervenire ad finem sui itineris. Secunda quod lectum tale non ferat thesaurum cuius ratione latronibus expolietur et occidatur. Tertia conditio quod habeat bonam societatem quam conducat eum saluum ad patriam propriam. Moraliter. Iste homo peregrinus est viator quilibet: qui ad patriam redit. Unde david advena ego sum apud te et peregrinus sicut et cetera. et ad heb. ix. Non habemus hic et cetera. Sen. xlvij. iacob dixit pharaoni. Dies peregrinationis mee centum. xxx. annorum parvi et mali. Plato in tit meo Trinum si quidem et ad omnia decantatur: hac vitam peregrinationem esse quam dicitur Non debet hic peregrinus habere aliud studium quam gradiendi ad paradysum: bene operari et saluari: quod ad hoc natura est. Secunda conditio non ferre thesauros mundum: nec studere divitiis huius seculi. Unde Lac. vij. c. i. Virtutis autem via non capit magna onera portantes. Augustinus ad modum trames est: per quam iusticia hominem deducit in celum. hunc tenere non potest nisi qui fuerit expeditus et nudus. Tertia vero habeat bonam guidam. Que est hec. Ratione secundum sacramentum misse. Quod nos

dum hac vitam eximus: ut bona conditio: et in vitam nostram deducit ad paradysum. Ideo Christus nos hortatur faciamus commemorationem inquam inquam. hoc facite in meam commemorationem. In quibus verbis de necessitate sacramenti erit sermo noster hodiernus. Ubi tria per ordinem videbimus.

Primum de necessitate.

Secundum de utilitate.

Tertium de specialitate.

Circa primum. Quere dubitatur. Utrum fuit necessarium institui hoc sacramentum. Ratione secundum theologos. Tho. iij. di. vij. ar. iij. Petrus de tarantasia. iij. di. vi. Et Ric. ibidem dist. vij. ar. i. q. iij. Quod fuit necessarium. Que necessitas probatur quadruplici modo.

Primo ratione.

Secundo auctoritate.

Tertio figura.

Quarto exemplo.

Primo ratio. Que de preservatione divina providentia suas creaturas in tres gradus distinguit. Aliqua erat spiritualis: ut angelus. Aliqua erat mixta: partim corporalis. partim spiritualis: ut homo: ex anima et corpore compositus. Aliqua simpliciter corporalis: ut animalia sensibilia: et omnia vegetabilia secundum quod generantur: eadem divina providentia. omnibus illis deorum vita providit. Angelis enim cibum spirituale plenum omnium suavitatem dedit: quod evidere divina essentiam in ea frui: et ea deitari eternum. Juxta illud. Satiabor cum et cetera. Jo dixit angelus Thobi. xij. Cum esseyo visum pro voluntate dei videbar quod manducare et bibere sed ego cibo et potu invisibili viator: scilicet divina visione. Secunda creatura est bestia: cui preparavit herbas virescentes: ut per Sen. i. Tertia creatura est homo mixtus corpore et anima. Ex parte corporis et anime divina providentia cibum materiale dat sine quo non vivit. In primo de generatione philosophi. Omne vivens quoad vivit indiget alimento: convenienti sue nature et cetera. Poli. Sine necessitate impossibile est vivere. Quia calor naturalis consumeret totum humidum rationale. Et in libro de causa longitudinis

Feria quinta

et breuitatis vite. Duo sunt pncipia vite nre: calidū naturale et hūidū radiale. Un corp⁹ idiget cibo puenēti sue nature. Q: vulgo dī Saccus vacuus non stat rect⁹ rē. Et sicut corp⁹ non potest esse sine cibo Sic anima sine cibo spūali vivere nō pōt. Quis est iste cibus. Rñdeo q̄ est sacramentum altaris De quo Johānis. vi. Caro mea vere ē cib⁹: et sanguinis me⁹ vere est potus. Et magister. iij. disti. viij. c. vlt. Sicut panis p̄ ceteris cibus corpus reficit et sustētat. et vinū hoiem letificat: sic caro xp̄i hominem interiorē plus ceteris gratijs spūaliter reficit Unde dicitur viaticū q̄ reficiamentum. Qui panis posit⁹ est i mensa noue gratie. s. in altari. In celo genitus In vtero virginis firmē tatus In patibulo. crucis coct⁹. Unde Richardus in. iij. di. viij. ar. i. dicit. Quod inter cetera sacramenta duo fuere necessaria. Primum fuit sacramentum baptisimi per quod anima fit sponsa xp̄i de serua dyaboli. Secūdum est sacramentum altaris: per qd anima roboratur in presēti: vt deo vacet p̄ contemplationem. Quod patet figura. iij. Reg. xix. De helia qui tens per desertum dormiuit sub vmbra iuniperi. Cui angelus apparuit di. Surge comede: grandis em tibi restat via: Moraliter. Quis est iste helias. Est homo qui per viam huius mundi it. et p̄mitur curis huius mundi Tristatur de filijs: de honoribus: de diuitijs: ne eat ad hospitale. Quo sic fessio: oportet detur ei panis sacramentalis. Quo refecto: possit ire ad montem paradisi. De quo patet Jo. viij. Panis quem ego dabo. caro mea est: p̄ mundi vita. Unde dicūt Theologi. Quod inter cetera beneficia homini collata vnum fuit potissimum videlicet cōmunicatio corporis sui: in viaticum spūale qd nobis contulit in die cene. Magnū fuit creare celos quattuor elementa. aquā de petra eijcere: mare diuidere. Sed maius qn

in sacramento seipm dedit: de conse. di. ij. c. Nichil in sacrificijs mai⁹ eē cepit q̄ corpus et sanguis ch: isti. Nec vlla oblatio maior hac ē: sed oēs p̄cellit. Un fm Inno. triplici rōne in ecclēsia repertū est. Prima vt iustis memoria passionis xp̄i. de conse. di. ij. ca. Iteratur hoc mysterium: ob cōmōmorationē passionis xp̄i: sicut ip̄e ait hoc q̄ntenscūq; agit in meam cōmōmorationē facite. Scda quia oportet semp̄ medicinaz esse paratā contra quotidianā pctā. Tertis vt a nimia recreet cibo spūali: q̄ in missa reperit: de p̄se. di. ij. c. Utrū. Q: quotidie peccam⁹: adeo xp̄s q̄tidie mystice p̄ nobis imolatur intra eccliam catholicāz Jō xp̄s. Jo. vi. Qui māducat hunc panē viuet in eternūz. De quo propheta Dauid p̄uidens ex spū: Memorā fecit mirabilūz suoz rē. Sap quo dñicus Tolosā⁹ in hōbo dedit Octo modis xp̄s se dedit homi i solatiū sui. P̄rio in filiū p̄ nobis carnē assumendo. Isa. Puer nat⁹ ē nobis rē. Scdo dedit se sicut noster soci⁹ cōfirmādo se in natiuitate nobiscū. Philip. ij. In similitudinē hoim fact⁹ et habitu inuent⁹ vt homo. Tertio dedit se sicut magister p̄ doctrinā et p̄dicationē Joh. xij. Vos vocatis me magf rē. Quarto dedit se ad exēplūz bonē vite. vñ dixit discipulis Exēplū dedit vobis vt rē. Seq̄re illū o xp̄iane quis nō poteris falli. Est bona gūda Quinto dedit se sicut patrē: p̄ regeneratiōnē Joh. Dedit eis potestātē rē. Serto sicut fratē Mat. xij. Quicūq; fecerit voluntatē patris mei. ip̄e me⁹ frater et soror et mater. Septimo dedit se in holocaustūz. i. Cor. vi. Empti estis rē Octauo dedit se cibū Jo. vi. Caro mea rē. Mat. xxvij. Accipite et māducate hoc rē. et Can. vi. Comedite amici mei et bibite. et inebriamini km̄i. Et Tho. Ores mirabilis māducat cl dñm paup̄ seru⁹ et hūil̄is quo cibo s̄oz angela de fulgineo cōmōmōstri sustentabat. Que p̄. xij. annos de licē

Ha pape. cōtinue hoc sacramētum su-
mebat nullum alium cibum sumens
Quod idez dicit̄ de katherina Sen.
Sumerito q̄rituc dubium. Quia hora
hoc factū fuit institutū. R̄ndeo q̄ die
iouis hora cōpletorij. Et ratio est ta-
li die: q̄ hoc die virgo obtulit filiū su-
um in tēplū. Et hoc die x̄ps ascendit
ceios. Et hoc die volucres celiz pisces
maris creauit. Preterea ⁊ hora com-
pletorij: q̄ hac die videt̄ mūdus suū
se creatus. Quia p̄ma dies dñica. P̄-
mo facta est ex vesperz. Sc̄do ex ma-
ne. Sen. i. et ideo a vespera incepisse
puratur. Un̄ patet hoc sacramētū fu-
isse nec. sarrū. Qd̄ vltimo pbatur ex
emplo Vincentij hysto. De quodam
dño valde grato apud imperatorem
Theodosium. Qui ex inuidia falso est
sibi accusat̄ q̄ vellet terras suas da-
re in manu sarracenoꝝ. Impator aut̄
inaudita parte patibulo est suscipiens
Die aut̄ tertio cognatus eius p̄ces
ip̄mvt deponeret clamauit. Deponite
me. Qz grā Jesu x̄pi viuo. Conuocato
pplo ad tā mirū spectaculū: narrauit
q̄ quotidie solebat dicere. v. Pater. ⁊
tot Ave. Tria ad honorē passiois ie-
su x̄pi. ⁊. v. vulnez suoz euz. v. venis.
Quartum obtuli angelo cui cōmissus
sum. Quintū cū venia obtuli corpori
x̄pi ⁊ sacro altaris. Qd̄ singulis die-
bus p̄ mundū conficit̄. vt in fine vite
mee. tanto viatico mererer cōicari.
Unde vtilitate illius sacramēti in vs-
troꝝ hoie saluus suz. Un̄ ptz p̄imum
Sc̄dm̄ p̄ncipale d̄z ⁊c. Innocentius
tertius de officio misse. ij. par. c. vlt.
⁊ Alber. li. de officio misse addunt. v.
vtilitates huius sacramenti.
P̄ma d̄z glorie adeptio.
Sc̄da a pctis p̄seruatio.
Tertia. a piculis liberatio.
Quarta. totius boni p̄icipatio.
Quinta. virtutū augmentatio.
C̄circa p̄imuz cōclusio est Tho. iij.
pte. q. lxxix. ar. i. Qd̄ sicut x̄ps veniēs
in mundū cōtulit mundo vitā gr̄e lux-
ta illd̄. Jo. i. S̄ra veritas p̄ iesum x̄pm

facta est: ita veniens in hoie p̄ sacra-
mentum: operat̄ vitam gratie. Jo. vi.
Qui māducat hunc panem viuet in e-
ternum. Preterea idē Tho. addit.
Qd̄ illum effectū quē passio x̄pi fecit
mundo hoc sacramētuz idē faciat in
hoie bñ disposito. Jo. vi. Si q̄s mandu-
cauerit ex hoc pane: viuet in eternum
Et magister. iij. di. iij. Nemo suis
meritis potuit ingredi paradisū. Nec
circuncilio nec baptisim⁹ apuit ianuā
regni celestis: nisi hostia salutaris. Ji-
le. Qd̄ ptz exēplis. Primo hugonis
de. s. victo. Qui dum infirmaret gra-
uiter ⁊ nulluz sumeret cibū: petijt cor-
pus x̄pi. Fratres aut̄ nolētes euz con-
tristari: obtulerunt ei hostiaz non con-
secratas. Qd̄ p̄pendēs cepit clamare
Misereat̄ vestri de⁹. Cur me decipe-
re voluistis. Iste nō est deus me⁹. Ut
atem obtulerunt ei sacramentū. ⁊ nō
volens recipere: oculis in celū leuatis
sic orauit. Ascendat fili⁹ ad patrē: et
spūs reuertat̄ ad deū q̄ fecit illū. Inē
hec verba. animā efflauit et sacramen-
tuz disparuit. Preterea exempluz hi-
larij episcopi pictauiensis. Cum esset
missus in exilium ab Arrianis in fris-
giāz vitra mare. filius sua Afrā scri-
psit patri epistolam de francia: digna
retur dare ei virum. Qui rescripsit q̄
erat contentus. sed expectaret aduen-
tum suū. Reuersus in patriāz filia pe-
tit promissum impleri. R̄ndit pater.
Veni cras in ecclesiam: et euz tibi da-
bo. Sed prepara te diligenter. Filia
in mane cōtulit se ad ecclesiā. Pater
vero post cōsecrationē fecit vocari an-
te se filiā. Tempus inquit venit filiā
tibi quod promisi. Es ne contenta
de illo quē tibi dederō. Ero inq̄t filia
Pater hostiā consecratam obtulit fi-
lie interrogans an esset contenta ac-
cipere filiū dei pro iponso. Dixit filia
q̄ sic. Quo sumpto cecidit mortua ad
pedes patris. Et sic ad celuz volauit.
Sc̄da vtilitas ⁊c. De conse. di. ij.
Cū om̄e crimē atq̄ peccatū: oblati-
s deo sacrificijs: deleat̄. ⁊ Inno. de offi-

Feria sexta

elo mlt. iij. par. c. vlti. dicit. Si digne
sumatur eucharistia: a malo liberat
et confirmat in bono: venialia delet et ca
uet mortalia. Que conclusio probatur per
Tho. iij. di. xij. Et Jo. vi. Qui mandu
cat me vivit propter me. s. vita gratie.
Unde Ber. ordinavit quod monachi sepe
se cōdicarent: ut sic a peccatis p̄serva
rētur. Idez legit de eo. Qui cū p̄dica
caret Meli quedā mulier a diabolo
fornicata p. vi. menses cōtinuos in p
prio lecto viro ignorante. In. vij. autē
mense in se reuēsa expavit quod secum
teneret demonē. Audiens hō adlien
tum. Ber. intimavit ei rem Quo au
dito populo audiente et luminib⁹ accē
sis publice anathematizavit demonē
et mulier i p̄cepit facere sepe cōionez
Qua nichil melius contra demonē
et peccata. Quā faciens liberata est.
¶ Tertia utilitas et ps. Panis cor
hoīs cōfirmet idem. Si ambulauero
et. vlt. es scz p̄ sacramentuz. Exem
pluz: uidei pueri. Qui missus a patre
in fornacem eo quod se munitarēt cuz
alijs xpianis. Liberatus ē virtute il
lius sacramēti. Et pater exustus ē in
eadem. ¶ Quarto et. Alber. vbi su
pra. Ponit hanc mirabilez conclusio
nem memorie retinendā. Quā cum q̄s
digne cōmunicat: fit particeps oīz ba
noz que xps operat⁹ est in vita sua.
Jeiuando: discurrendo: orando: pre
dicando: lacrimando: et quod in die
parascenes sustinuit. Prterea partici
pat de oībus bonis totius ecclesie: et
omniū sanctorū q̄ sunt in celo. ¶ Quin
ta. et. Augmentatio certe omniū vir
tutū sūt charitas fidei spei. Attestan
te. Tho. Qui ad instantiam Urbani
pape: solus in ecclesia officiuz de hoc
sacramento composuit di. Quid pre
ciosius hoc cōmuniō eē pot: in quo tot
peccata purgātur virtutes augentur
et mens omniū sp̄salium charisma
tum impugnat Tertiuz dicitur et.
Ex s̄: p̄f. li. ij. Cl. ij. q. iij. Quattuor
sūt ḡna p̄sonaz q̄ non p̄nt cōicari: nec
recipi debēt, ad cōmunionē ¶ Primū

gentis sunt publici vsurarij. q̄ bonis
alioz iniuste vsurpant Et ratio q̄re
non p̄nt cōicari: quia sunt excōicati s̄
iure Unde raymū. i. s̄. d. q̄ curati debēt
facē trīs P̄rio n̄ debēt recipe ad cōio
nē. Sc̄do nō recipe eoz oblationē Sz
q̄ hec dona: hec mīera destruit m̄s
duz ¶ Tertiū debēt denegare eis. ec
clesiasticā sepulturā: ut patet etiā p̄
sacros cano. di. xlvj. c. nullas. Extra
de vsuris. c. qz. c. quāqz. li. vi. Sz talis
vbi debet poni. O sacrista domicilij.
Mortuus est talis vsurarius vis tua
ecclesie sepeliri. Clama non. Sic dic p̄
omnes conuentus. Sz vbi. d. z. poni. Je
re. xij. Sepultura alini. et c. Exemplū
vsurarij q̄ sub furca p̄ asinum depō
tus ē. ¶ Sc̄dm sunt omnes concubine et
meretrices q̄ actualit̄ cū p̄cubarijs
stant: aut in eadez domo habitant: et
ratio ē Tho. iij. di. ix. ar. iij. di. Ad
hoc q̄ quis se digne cōicet opz q̄ duo
habeat. Primuz ut xpo cōiugat per
amorē talē amorē n̄ hz talis vir nec
mlier: s̄z libūinice ¶ Paup̄ xpe Sc̄bz
est ut mēs cōicāris ferat̄ actū in deū
iuxta illō ecclesie. Surfuz corda. Sz
nō pōt talis facere per carnale p̄ctm
mēs humana desinit: ut ad superna
ferri non possit. Sz dicit. Nāq̄d pos
sum tenere eā in domo h̄is voluntas
tē non tāgē di eā R̄ideo q̄ nō duplici
rōne. P̄rio ratione mali exēpli. Sc̄do
rōne piculi: qz vulgo d̄r ignis ppe pa
leā non bene stat. ¶ Tertiuz et. q̄bus
cōio ē denegāda sūt lufores q̄ ad car
tas et datos ludunt q̄n ducūt in cōsue
tudinē. Exemplū de muliere deuota
q̄ post mortē m̄ris ofonibus instabat
ut sciret de statu ei⁹. Apparuit ei di.
Sū dānata: qz vixi d̄ pecunio: acq̄sist
p̄ iniustū lucrū indi. ¶ Quartū gen⁹
hoīm sūt illi q̄ nō sūt p̄fessi nec p̄fiteri
volunt in hac q̄dragesima p̄ p̄ns nec
cōicant. qz tales fuissime peccāt sm
do. q̄ntuplici rōne. Primo rōne offen
siois. Nā de illis q̄ non receperūt di
scipulos xpi. Sz Lu. x. Amen dico vo
bis q̄ remissus erit in die illa sodes

me q̄ illi ciuitati q̄ nō recepit vos. Si
offendit em̄ deū q̄ non recepit discipu
los xp̄i. q̄tuz offendit q̄ nec ip̄m xp̄m
recipit. Qd̄ facit ille infamis q̄ confi
teri non vult. An̄ conquerit. Jo. i. In
pp̄ria venit et sui. r̄c. i. xp̄iani redem
pti sanguine xp̄i: eo q̄ non receperūt
Secō rōne indispositiōis. Quidā em̄
applaudunt sibi di. Opater. Meli⁹ ē
non recipere corp⁹ xp̄i q̄ indigne cō
municare. Quāuis hoc sit verum: qz
vt habet̄ Math̄. xv. Non est bonum
sumere panē filioꝝ: id est hominū iu
stoz r̄c. Tñ valde debent contristari
q̄ sint canes. et receptacula immun
da: et vasa mortis q̄ deberēt esse vasa
gratie. Tertio rōne subiectionis q̄
plenerat in pctō. subicit̄ dyabolo et
expellit xp̄z quē nō vult in se regnare
Quarto rōne p̄tectionis. ambulās
viam piculosam valde dolet si non hz
p̄tectorē. homo est in via piculosa in
imicoꝝ demonum. iuxta illud. Multi
bellantes r̄c. An̄ indiget p̄tectione. s.
cōionis et sacramento altaris. de quo
Dauid. Parasti in cōspectu meo r̄c.
Eos. s. demones q̄ tribu. r̄c. hāc p̄
tectione fugit in p̄sentia pauper foru
natus pctōr q̄ cōionē non intendit su
mere. Quinto rōne exclusionis: q̄ dño
hospiciū negat: merito et ipse dene
gabit illi ia nuq̄ regni celestis. Lu. x.
Qui me erubuerit hunc fili⁹ r̄c. Sed
pctōr qui confiteri et p̄municari non
vult in hoc pascha: hospiciū denegat
xp̄o. An̄ et ab ipso denegabit hospiciū
p̄diti. Practica. Disponē ergo de cō
scientia tua: vt digne posesis in die pa
sche ad mēsa dñi creator̄ tui cōicari
vt recipiaris ab eo in mensa celesti.

In die parasceues. Sermo de passi
one dñi nostri iesu xp̄i deuotissimus.

Hodie si voces
deus audieritis nolite ob
durare corda vestra. ps.
xciiij. Qz gratia domini est funda:

mentum omnium virtutum sine qua ne
mo operari potest opus meritorū: vi
te eterne vt dicitur Joh. xv. Sine me
nichil potestis facere. Et de conse. de
stin. iij. c. Placuit. Et Tho. i. ij. q. cix.
Ideo opus est habere ipsam gratiaz.
Unde volēs more solito recurrere ad
Mariam occurrit michi Sabuel an
gelus dicens. Noli eaz salutare: sed
ipsam dimitte: quia animus eius in a
maritudine est. iij. Reg. iij. Quia si
eam salutaueris Aue ab a: q̄ sine et
ve deriuatur: dicet noli dicere Aue
quia mulier infelix ego sum: i. Reguz
i. Si dixeris gratia plena. Respon
det. Immo amaritudine et doloribus
plena. Dominus tecum. Respondet.
Immo est iter iudeos. Benedicta tu
in mulieribus. Immo maledicta sum
Benedictus fructus ventris tui. Re
spondet immo maledictus inter iude
os. Unus appellat eum malefactorē
alius sediti osum: alius blasphemato
rem vt vermis et non homo. Oppro
brium hominū et abiectio plebis. Et
quo apparet cytharam illam angeli
ce salutationis esse conuersam in lu
ctum. Ideo dimitte nec salutes o pre
dicator. Sed nihilominus cruz ea. iux
ta crucem maneat. Ipsam meditan
do: ipsam adorando: ipsam salutādo
et eius auxilium implorando et dicē
do: O cruz aue spes vnica: hoc passio
nis tēpore r̄c. Et adoram⁹ te chuste.
Hodie si vocem. r̄c. Si oculo intelle
ctus volumus hodie deuote contem
plari acerbissimos dolores nostri re
demptoris: profecto inueniemus q̄
omnis creatura nos ad lachrymas in
uitat. Primo ecclesia que nigris indu
ta: et altaribus demidata: campanis
et canticis leticie priuata: sponsū suū
plozat. T̄ren. i. Ploras plorauit in no
cte et lachryme sunt in maxillis eius
Non est qui consoletur eam. CSe
cundo sol qui hodie suos abscondit ra
dios. Math̄. xxvij. A sexta hora te
nebre facte sunt super vniversam ter
ram. Quod videns Dyonisius atqz
r̄ ij